

یادی از چهره تابناک علم و فرهنگ

علامه حبیبی ص ۲

دخوشحال په شهرکي د اورنگ زيب څيره

مخ ۳

Ketabton.com

سال هشتم، دور چهارم، شماره پيهم هشتاد و هفتم

اول اگست ۲۰۰۹ ميلادی

عليه تروريزم، از امريکا باج ميگيرد

یادی از چهره تابناک علم و فرهنگ، علامه حبیبی

نار احمد صد

۱۲- تاریخ مختصر افغانستان (جلد های اول و دوم ۱۳۵۶دری)

۱۳- افغانستان بعد از اسلام ۱۳۵۷در تهران نیز چاپ شده است - دری

۱۴- مشاهیر اندالیان (دری)

۱۵- مورخان گمنام افغان (دری)

۱۶- جنبش مشروطیت در افغانستان (اثر واپسین علامه حبیبی ۱۳۶۳دری)

۱۷- تاریخ نويس، شاعر، نویسنده، ژورنالیست، زبان شناس، متعارف جغرافیه باستانی و راد مردان نامی آن بود، همواره با فرهنگ کشور عشق سرشاری داشت. در اثر کاوشها، پژوهشها و زحمات فراوان

۱۸- زندگینامه یوعلی سنا که اثر شاگرد شیخ الریس ابوعلی سینای بلخی (ابو سعید جوزجانی) بوده، پوهاند حبیبی از عربی طور انتقادی به فارسی برگردانده و بعلاوه ترجمه آن تحشیه، تعلیقات و مقدمه نهایت آموزنده ایشان به کتاب ارح فراوان میگذارد (۱۳۵۹ ش).

۱۹- علامه حبیبی تالیفات و آثار بس نافع و در محور اعتدالی را که همواره جامع، پر محتوی و خیلی ها ارزشمند بوده به مردم کشور، منطقه و حتی حلقه های علمی و فرهنگی گیتی تقدیم داشته است. برخی از این میراث فرهنگی استاد حبیبی مختصراً چنین بر شمرده میشود:

۱- پیغام شهید (مثنوی دری بوده و در سال ۱۳۱۴ ش چاپ شده است)

۲- غزله (مثنوی دری، سال چاپ ۱۳۱۵ ش)

۳- پرسلی سدری (اثر منظوم به پستو ۱۳۱۷ ش)

۴- پینتانه شعراً (در دو جلد بزبان پستو که جلد اول آن در ۱۳۲۰ بچاپ رسیده است)

۵- د پستو ادبیاتو تاریخ (جلد اول: ۱۳۲۵، با اضافات، چاپ دوم در ۱۳۵۴ پستو)

۶- د پستو ادبیاتو تاریخ (جلد دوم در سال ۱۳۲۹ از طریق شماره های مسلسل مجله کابل چاپ و بصورت کتاب در ۱۳۳۸ ش و چاپ دوم با اضافات در ۱۳۴۲ مجدداً چاپ گردید پستو)

۷- تاریخ افغانستان در عصر گورگانی هند (۱۳۴۱دری)

۸- مثنوی دری ۱۳۴۶ مجموعه نوت های درسی برای صنف سوم پوهنخی ادبیات

۹- تصوف ۱۳۴۶ مجموعه نوت های تدریسی برای محصلین پوهنخی ادبیات دری

۱۰- د پستو ادب تاریخ ۱۳۴۷ مجموعه نوت های درسی برای صنف سوم پوهنخی ادبیات

۱۱- د پستو ادب لند تاریخ ۱۳۴۷ مجموعه نوت های درسی برای صنف چهارم پوهنخی ادبیات

۱۲- تاریخ مختصر افغانستان (جلد های اول و دوم ۱۳۵۶دری)

۱۳- افغانستان بعد از اسلام ۱۳۵۷در تهران نیز چاپ شده است - دری

۱۴- مشاهیر اندالیان (دری)

۱۵- مورخان گمنام افغان (دری)

۱۶- جنبش مشروطیت در افغانستان (اثر واپسین علامه حبیبی ۱۳۶۳دری)

۱۷- تاریخ نويس، شاعر، نویسنده، ژورنالیست، زبان شناس، متعارف جغرافیه باستانی و راد مردان نامی آن بود، همواره با فرهنگ کشور عشق سرشاری داشت. در اثر کاوشها، پژوهشها و زحمات فراوان

۱۸- زندگینامه یوعلی سنا که اثر شاگرد شیخ الریس ابوعلی سینای بلخی (ابو سعید جوزجانی) بوده، پوهاند حبیبی از عربی طور انتقادی به فارسی برگردانده و بعلاوه ترجمه آن تحشیه، تعلیقات و مقدمه نهایت آموزنده ایشان به کتاب ارح فراوان میگذارد (۱۳۵۹ ش).

۱۹- علامه حبیبی تالیفات و آثار بس نافع و در محور اعتدالی را که همواره جامع، پر محتوی و خیلی ها ارزشمند بوده به مردم کشور، منطقه و حتی حلقه های علمی و فرهنگی گیتی تقدیم داشته است. برخی از این میراث فرهنگی استاد حبیبی مختصراً چنین بر شمرده میشود:

باستان را حایز بود که این امر منجر به تنوع و تعدد مدارک و مأخذها در هر نوشته وی میگردد و بدون تردید بر تفته بودن، مستند بودن و معسر بودن هر اثر پوهاند حبیبی اهمیت شایانی گذاشته است.

شمار یاد داشت ها و تعلق ها و حواشی و تصحیحات و تراجم و مقالات پوهاند حبیبی زیاد بوده البته در میان کارهای تحقیقی و تسعی شادروان حبیبی تصحیح و تحشیه و تعلق و مقابل جند متن معتبر کلامیک و نایاب از همه بر حست تر و مشخصتر اند که نام برخی از آنها بدین قرار میباشد.

۱- تصحیح و مقابله دیوان خوشحال ختک، ۱۳۱۷ش در کندهار (پستو).

۲- تصحیح و تحشیه دیوان عبدالقادر ختک، ۱۳۱۷ش، کندهار (پستو).

۳- تصحیح، تحشیه و مقابله دیوان لوی احمد شاه بابا، ۱۳۱۹ش (پستو).

۴- تصحیح و تحشیه و تعلق و ترجمه پته خزانه که بارها مورد مباحثه و ارزشیابی حاسدین و بد خواهان فرار گرفته و استاد با درایت، حوصله مندی و سر بلندی محض از همه آن موفق بدر آمده

(۱۳۲۲ش) و در سالهای ۱۳۴۰-۱۳۵۴ و ۱۳۵۷ بعدتر نیز تجدید چاپ شده است.

[دری] این وثیق نادر بعداً به زبانهای روسی، انگلیسی و آلمانی نیز ترجمه شده است.

۵- تصحیح، تحشیه و مقابله طبقات ناصری (جلد اول در ۱۳۲۸ در کویته و جلد دوم در لاهور چاپ شده و نیز بار دوم با زوایدی، جلد اول در سال ۱۳۴۲ و جلد دوم آن در ۱۳۴۳ در کابل بچاپ رسیده است) (دری).

۶- تصحیح و تحشیه و مقابله تازه نوای معارک، ۱۳۳۹ش، چپ کراچی (دری).

۷- تصحیح و تحشیه و مقابله طبقات الصوفیه، ۱۳۴۲ش [دری] و نیز به اهتمام حسین آهی در ۱۳۶۲ش بار دوم در تهران بچاپ رسیده است.

۸- تصحیح و تحشیه و تعلق و مقابله زمین الاخبار، ۱۳۴۷ش، تهران (دری).

۹- تصحیح و تحشیه و تعلق فضایل سلخ، ۱۳۴۸ش، در تهران (دری).

۱۰- تصحیح، تحشیه و مقدمه صد میدان، ۱۳۴۱ش، (دری).

۱۱- تصحیح، تحشیه و مقدمه سررشته طریقه خواجگان، ۱۳۴۳ش، (دری).

۱۲- تصحیح، تحشیه و تعلق السواد الاعظم، ۱۳۴۸ش، در تهران

۱۳- تحشیه و مقدمه شرح سببین مثنوی، ۱۳۵۱ش، (دری).

۱۴- تحشیه و مقابله حدیقه الحقیقه ۱۳۵۶ش، (دری).

۱۵- تحشیه و مقابله سواتنامه ش، (پستو).

۱۶- تحشیه، تعلق و مقدمه روضه الفریقین، ۱۳۵۸ش، در تهران (دری).

۱۷- تحشیه و تعلق تذکرت الاولیا ۱۳۶۱ش، (پستو).

البته این اثر ارزشمند توسط علامه حبیبی در ۱۳۱۹ش و بعد در ۱۳۲۰ با الترتیب در سالنامه کابل و در پینتانه شعراً بچاپ رسیده بود.

دانشمند، پیشمند و اندیشمند سرگ ادب و فضل، پوهاند عبدالحسی حبیبی یکی از پیشازان فرهنگ معاصر کشور مان محسوب میگردد.

پوهاند حبیبی به سال ۱۳۲۸هجری قمری در شهر تاریخی و حماسه آفرین کندهار دیده به جهان گشود. وی پسر عبدالحق کاکر یکی اعضای دودمان روشن دماغ و آگاه و در عین حال ستیزه جو سیاسی عدالتی و مطلق العنانی، که توانست در سال ۱۳۰۴شمسی از صنف پنجم فارغ و نظر به استعداد و ذکاوت خاصی که داشت در همان سال بحیث معلم در شهر کندهار تقرر یابد.

استاد حبیبی بلاد رنگ آغاز گشتن و قلم فرسایی گردیده و وارد سلسله مقالات سودمند تحقیقی و اشعار در جریده طلوع افغان در کندهار شد.

وی در سال ۱۳۰۶شمسی بحیث معاون جریده طلوع افغان و از سال ۱۳۱۰ تا ۱۳۱۹ش منحیث مدیر مسؤل همان جریده ایفای وظیفه نموده که این پست را با موفقیت و به گونه ابتکاری مداوم بخشید.

علامه حبیبی در این مدت، مصدر خدمات سرگ ادبی و پژوهشی گردیده است. در این زمان تدریس زبان پستو برای کارمندان دولت، اداره و نظارت بر استادان آن رسماً بعهد استاد حبیبی بود؛ بخاطر بکه مدیران مسؤل روزنامه ها در ولایات در عین زمان مدیران مطبوعات نیز بودند و اداره کورسهای پستو یکی از وظایف عمده ایشان محسوب میگردد در جریان همین فعالیت های خلاقانه استاد حبیبی بود که اداره طلوع افغان، آثار مهم تدریسی بزبان پستو را چاپ نمود مانند:

سپینحلی پستو (قاموس فارسی- پستو حاوی ده هزار لغت، با همکاری لعل محمد کاکر، ۱۳۱۸ش).

پوهاند حبیبی از ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۰ مقام ریاست پستو توله و معاونیت ریاست مستقل مطبوعات را عهده دار بود.

علامه حبیبی از ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۳ بحیث مشاور وزارت معارف نیز ایفای وظیفه نمود. باید گفت که تا به ۱۳۲۳ در کشور عزیز مان صرف پوهنخی های طب و حقوق موجود بود که در تشکیل وزارت معارف بودند، ولی در سال ۱۳۲۳ پوهنخی ادبیات نیز در کنار آن تأسیس یافت که استاد حبیبی بحیث نخستین رییس این پوهنخی امور تدریسی و اداری آن را عهده دار شد.

باید یاد آور شد که در بنیانگذاری و ایجاد پوهنخی ادبیات و علوم بشری، پوهاند حبیبی نقش بسزایی داشت؛ از این مدت تا ۱۳۲۵ پوهاند حبیبی بحیث رییس پوهنخی جدیدالتأسیس ادبیات، رییس پستو توله و نیز منحیث استاد تاریخ این پوهنخی ایفای وظیفه نموده است.

پوهاند حبیبی از سال ۱۳۲۵ تا ۱۳۲۶ بحیث رییس معارف ولایت کندهار تقرر یافت که در خلال همین مدت امورات اداری و تدریسی تمام مکاتب آن ولایت و نیز افتخار استادی مضمون تاریخ لیه های همان شهر را

عهده دار بود.

مشاغل دیگر استاد حبیبی عبارت اند از: بحیث وکیل تجار افغانی در چمن پاکستان، بحیث نماینده انتخابی مردم آزادی دوست کندهار در دوره هفتم شورای ملی، برای تقریباً سه سال مدیر مسؤل مجله کابل، رییس انجمن تاریخ افغانستان از ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۰ش بحیث استاد دپارتمنت پستو و دری در پوهنخی ادبیات پوهتون کابل و نیز برای مدت زیادی ریاست دپارتمنت پستوی این پوهنخی. در سال ۱۳۵۷ برای مدت یکسال بحیث استاد دوره ماستری ادبیات پستو و دری ایفای وظیفه نمود.

استاد حبیبی در اثر خدمات والای خود در ساحه معارف و علم موفق به دریافت نشان درجه دوم معارف شده و در سال ۱۳۴۴ش از طرف پوهتون کابل مفتخر به درج علمی پوهاند گردید که این امر بسدون تردید از سوی تمام استادان و دانشوران پوهتون کابل با استقبال شایانی مواجه شد.

استاد حبیبی در وقت بزرک کارمل سمت مشاوریت در قسمت تاریخ در کمیته دولتی کلتور را عهده دار شد؛ ولی برای مدت تقریباً چهارده سال با آرام مریضی قلبی رویاروی بود که بعد از تاریخ شش عقرب ۱۳۶۲ برای مدت تقریباً شش و نیم ماه در بستر واپسین زندگانی فرورفت تا اینکه سرور چهارشنبه بیستم ماه نور ۱۳۶۳ش بعمر ۷۸ سالگی به جاودانگان پیوست و حازه شان در شهدای صالحین (روح) بخاک سپرده شد.

نکات چند در مورد فعالیت ها و پژوهش های فرهنگی و ادبی علامه حبیبی:

پوهاند عبدالحی حبیبی رادمرد بزرگ دانش و ادب همواره نمثابه ستاره روشنگر راه فرهنگ و ادب، مقام شامخ خود را در کشور حفظ نموده است.

عبارة دیگر استاد حبیبی یکی از ارکان استوار علم و فرهنگ و از مفاخر بزرگ و نامی این سرزمین در روزگار ما بود؛ چه مقام رفیع این بزرگمرد نه تنها در حلقه های علمی کشور ما بلکه در سرتاسر جهان شناخته شده و هم بر آن ارح میگذازند و به اهمیت آن معترف اند.

استاد حبیبی نستوه مرد پژوهش و جوش بود، تمامی حیات خود را در راه احیای تاریخ و ادب کشور و زنده گردانیدن نامهای مفاخر وطن در جستجوهای پیگیر و بسی توقف گذرانید. این پوشها و جوشها شمار قابل توجهی از کتب و رسالات و مقالات اند که از وی سر جای مانده و صدها نکته ناگفته و ناشنیده را در باره تاریخ و ادب این سرزمین میتوان از لابلای این بازمانده ها و یاد داشت های دست آورد.

ابجادیات مرحوم علامه حبیبی بیشتر در زمینه های تاریخ، ادبیات، زبانشناسی، جغرافیه و شناسایی نام آوران این مرز و بوم است که عمدتاً بزبانهای دری و پستو و ندرتابه زبانهای اردو و عربی تحریر یافته اند.

استاد حبیبی بعلاوه زبانهای پستو و دری، تسلط کامل بر زبانهای اردو، عربی و انگلیسی، سانسکریت و احتمالاً یونانی

دخوشحال په شرکي د اورنگ زيب څيره

د هندی گورگانسانو په پاچاهانو کې اورنگ زيب يو مستبد، محيل، متعصب او بي تقوا حکمران تير شوي دي دخپلي پاچهي په ډيره اوږده دوره کې يعني نژدې پنځوس کاله کې يې د هندوستان ټول اولسونه په کم اورا وستل نوځکه دا دوره نوره تياره توصيف شوي ده او د اورنگ زيب په دم کې د هندوستان د هغه وخت معروفو او ولسي شاعرانو ډيره څه ويلې دي.

د دغې جملې څخه دبنگال يو شاعر موکاندرام چکرورتي دمغولي دربار داستبداد پر ضد په خپل يوه شعر کې وايي:

زموږ سپين سبا ددوي له ظلم څخه په نورو ماينام بدل شويدې خو ژر به دا وينکو بارانونه په يوه هوشاک توفان بدل شي او ددوي پيري پکښې غرقه شي.

د اورنگ زيب په امپراطوري کې خوشحال خان خټک بل هغه يوازني شاعر دي چې په خپلو اشعارو کې يې د اورنگ زيب انځور ډير روښانه ايستلی او د هغه څخه يې د يوه لوي اولس په نماينده گي خپل نفرت څرگند کړي دي.

د اورنگ زيب دشاجهان دريم زوي و چې د يوې ژورې توطيې په عملي کولو يې پلار له تخته وغورځاوه، زندان ته يې واستاوه د سرورور د ارانکو په سړي بېرکې بل

مستبد او خپله ورک شوځيني وايي چې دارکان په غرو کې يې زمريانو گي ده ورځيري کره، کشرور مراد بخش يې لومړي بندي بيا په زندان کې وواژه، او بالاخره يې اوه کاله پلار په زندان کې وساته خو چې دمړگي څي ته وسپاره.

دغه لويه فاجعه چې په جريان کې وه زمونږ ستر او جنگيالي شاعر دهغي صحني د سر په سترگو ليدلي او ده پخپله دوه نيم کاله د دغه مستبد او هولناک امپراطور د دهلي او جيبور درنته پور په زندان کې تير کړي وه، خو کله چې ازاد شونو دپښتو نخوا غروته په رارسيدو يې دمستبد دربار پر ضد قيامونه پيل کړل او داسې جگړې يې ورسره وکړې په يوه جگړه کې يې په زرگونه پيلان، اسان او ډير سره اوسپين زر په ولجه يووړل، په زرگونه پادشاهي سپاهيان يې بنديان او داميرانو د کورني ټنځي يې غروته وځيرولې. خوشحال خان د اورنگ زيب محبيلانه شخصيت داسې انځوروي:

ددې دور شيخان ډير دي لور په لور اورنگ زيب بادشاه دوارو دي انځور په هغه چاره قلم ساز کا قران کښي په هغه چاره شارک پري کا دورور ددغه حيله گر بادشاه په دور کې دده دفتو له لاسه ټولنه هم له يوه مخه دريا کاري په توفان کې لاهو شوه او خوشحال خان هغه داسې انځوروي: وقت د اورنگ شاه دي دهرچا تسبيح په لاس دي خداي ځيني خبر دي په اخلاص که په لباس دي نازمي او اضطرابات داستبداد څخه رازيري او خوشحال خان ددغي ټولني انځور داسې ترسيموي: د اورنگ بادشاه په دور ارام نشته چاويل چې جهان ځاي دارامگاه دي په همدغه وخت کې د هند په جنوب او ختيځو برخو کې دانگليس دخيني کمپني او پرتگال ترمنځ د استعمار په جال کې دهند دراکښتلو رقابتونه اوسپالي رواني وي او دربار ډير ډيو په وخت کې و، ددې په اړخ کې فرانسوي استعمار طلبانو د اورنگ زيب تر درباره لاسونه غزولي وه او د دربار با نفوذه شخصيتونو يې په سوغاتونو او رشوتونو را نيول. خوشحال خان د اصحنه په يوه بيت کې داسې انځوروي:

په دوران ددې بادشاه هوشيار هغه دي چې وطن کا به فرنگ به پرتگال اورنگ زيب لکه يوه بلاد داسې نازل شوي و او دخپل استبداد د جال خپرولو په وړاندي هر څه له منځه وړل خوشحال خان وايي: څه يوازي په مانه ده که ژوندي وي اورنگ شاه به داسې ډير کاندې پايمال چې په پلار باندې يې نه ده صرفه کړي به نور چا يې څخه څه يې اشکال خوشحال خان او ملگرو يې د اورنگ زيب پر ضد پخپله دشپرو ډيرو لوسو جگړو قومانداني پر عهده درلوده چې دهغو يادونه داسې کوي:

اول جنگ دلوري شاد تهتري وه چې څلويښت زره مغل شوي تاريه تار خوندي لوري يې په بند دپښتنو شوي اس او بنان هاتيان الجبه قطار قطار دوهم جنگ پر حسيني په دوايه کې چې يې وټکيده سر لکه دمار بيا له پسه دنوشهر دکوټ جنگ وه چې مي وکښ تر مغلو خپل خار

بيا له پسه جسوت سينگ شجاعت خان و چې ايمل يې په گنډاب ويوست دمار شپږم جنگ مکرم خان شمشير خان دواړه چې ايمل کړل په خاپښ کې تاريه تار چې ځمپه ياد وي لوي جنگونه دادې دهلکويه هر لوري نشته شمار هميشه فتح ونصرت دي لتراتوسه پس له داده بيا تکيه به گردگار اورنگ زيب راته يو کال وشو چې پروت دي به صورت حيران پریشان په زړه افکار اورنگ زيب دريا کاري يوه مجسمه وه، خپل استبداد ته يې د اسلام رنگ ورکاوه ولي په حقيقت کې هغه دمختلفو فرقو ترمنځ تفرقه اچوله او په ماکياولستي طريقه يې دخپل استبداد عمر او ساحه پراخوله. دده په وړاندي په هندوستان کې سيکانو، مراتيانو، بنگاليانو او نورو سرونه راپورته کړل، خوده سخت وټکول، ولي دخوشحال خان او پښتنو څخه ډير سخت نفرت کاوه لکه خوشحال خان چې وايي:

چې په نام پښتون غورځيري پري خوشيږي اورنگ زيب هسي بادشاه دي د اسلام اورنگ زيب کلونه ټلونه دپښتنو سره په تاوده ډگر کې ککره جنگوله خوا بېري يې په نصيب نشو په پای کې يې دپښتنو دکمزوري رگ پيدا کړ او پيسي يې ورته وړاندې کړې او پدې توگه يې ددوي ملاورماته کړه خوشحال خان وايي: خزاني دهندوستان اخوري شوي سره مهراڼ دي ننورې په کوهسار دحسيرانبيا ځای خود ادي چې د اورنگ زيب روږ د خوشحال خان زوي بهرام خان هم له لاري ويوست او دپلار پر ضد يې راولاړ کړ خوشحال خان ددغه منحرف اوبې غيرته زوي په باب وايي: څوک بهرام غوندي منحوس بد بخت

بخيل شي په شامت يې خپل خانه شي تاريه تار منافق ليم مردود دزمانې شي په خپل پلار سره اغز کاندې کارزار بهرام خان چې په مالاپوري د اورنگ زيب طلاوي ترلي وي دخل پلار پر ضد قيام پيل کړ، خو خوشحال خان يې په جگړه کې مات کړ او هغه دتوري او قلم پلار ددغه نا اهله زوي له لاسه تروته وخت او هلته په ۱۶۸۹ کال مړ شو. خوشحال خان او اورنگ زيب نن نشته خو ددوي دواړو ځيرې تاريخ پر يانوسې ترسيم شوي دي چې دانصاف په تله پريوه بايد رحمت او پريل نفرت وويل شي ځکه پوه اولسونه په ريا کړې تر استبداد لاندې ساتل او بل دهغه داستبداد پر ضد توره را پورته کړې وه. ■

روابط با پاکستان

مصطفي عمري

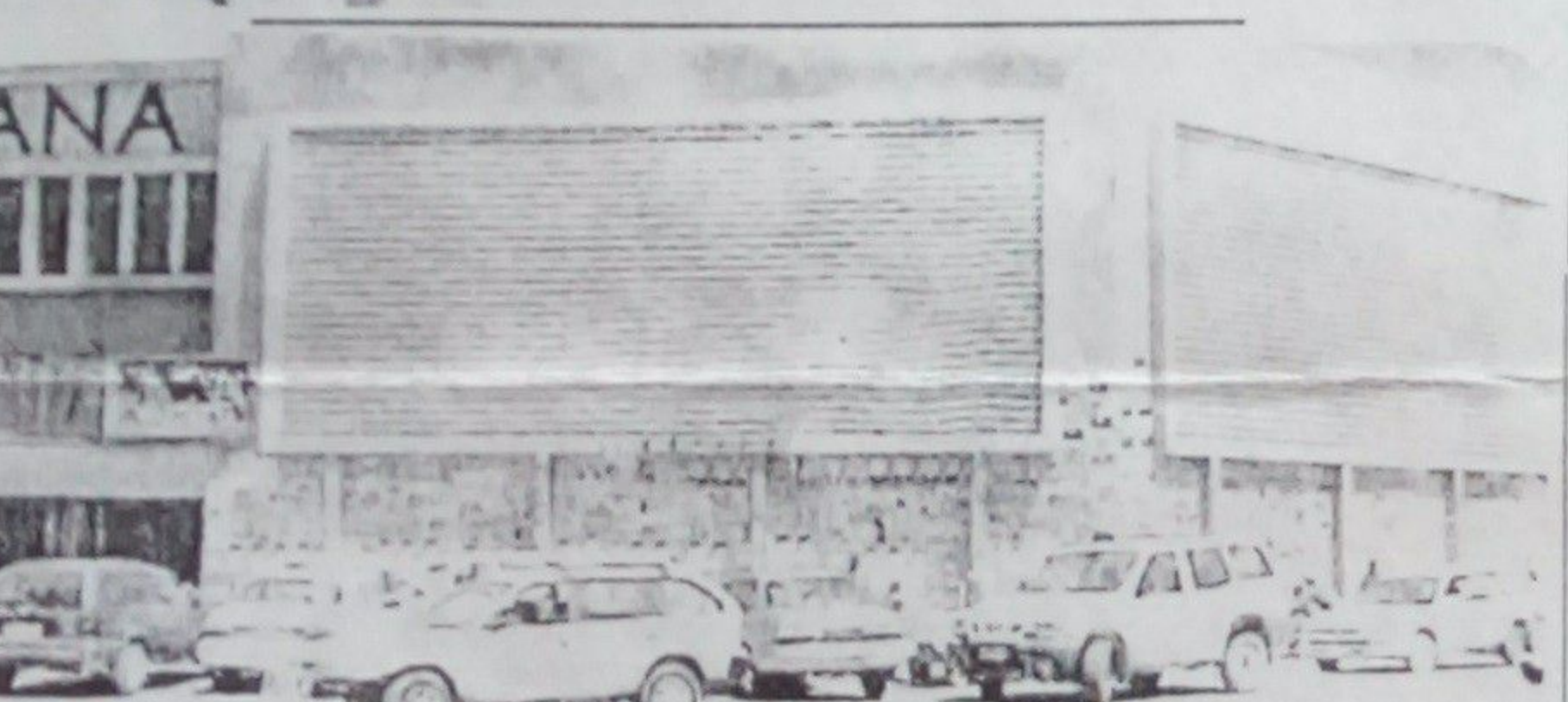
پاکستاني ها نیز ميلي به آن دارند پس چرا افغانستان را با ثبات آن از دست بدهند راي اينکار در کنار کالاهاى تجارتي، طالب، القانده وجران هاى خود را نیز صادر ميکنند، جيزي که اگر افغانستان ثبات شود و جلو آن گرفته شود، پاکستان را منحصر خواهد کرد. برای دور نمودن ذهنيت هاي ساير اقوام محروم پاکستان از مشکلات داخلي آنان، ساير سرآنان را در جاهای ديگري گرم کرد. بيبنديک طالب پاکستانی راى مبارزه با کفر و بدعت هزاران كيلومتر دور تر از ولسوالی افغانستان آمده و با همدستی طالبان افغانی خود آموزش تابوان و دختران را

منابع طبیعی ما که جيزی بیشتر از آنها، و بازار های ما که در مقابل نفوس آنکشور و در برابر بازار های داخلي آن ناچيز است، اهميتی نمیدهد. تنها مشغله آنان ثبات ماست. اين کشور چنانچه بارها گفته ام با تعقيب روش های استعماری، کمپني هند شرقی در راهی قرار گرفته است که پیامد آن برای اين کشور جز تجزیه، نمیتواند جيز ديگري باشد و برای حل آن نیز تنها با اشتراک ساير اقوام ساکن در اين کشور آنهم به صورت واقعی در قدرت و تأمین منافع حقیقی آنان از تجزیه اش جلوگیری کرده ميتواند ولس، در صورتی که چنين جوی بسوجود نیاید و

پاکستان که برای من تنها از مدرک پشتونها و بلوچها قابل درک میباشد به یکی از سلدترین چالش های آبادانی، اقتصادی و امنیتی مان مبدل شده است. حکومت داران ما هميشه اذعان میدارند که ثبات در افغانستان به نفع پاکستان است ولي هرگر در بی دليل منطقی این صحبت های خود تير آمده اند. پاکستان هرگر به ثبات افغانستان علاقه نداشته و اگر هم جيزی بیان کرده، تبلیغاتی بوده است. ثبات افغانستان برای پاکستان حکم زهر را دارد. بسیاری فکر میکنند که بازار های افغانستان و یا منابع طبیعی آن در صورت آرامش، پاکستان را کمک میکند تا وضعیت خود را بهتر بسازد. تجربه عملاً ثابت ساخته، پاکستان در کنار استفاده از این عنصر ها، بیشتر از بحران در افغانستان استفاده میکند. پاکستان بسیار به

هنکامه انتخابات، در و دیوار های برکنار مانده

از انبوه کثافات شهر کابل را نیز آلوده نموده است.

گرفته و مردم مان را به سهاهه دین اردانش و علم محروم مینماید ولی در چند کیلومتری خانه اش در پاکستان از وجود روسی خانه ها و دب گری ها (لواطخانه ها) که برسان در آن کار مینماید، شراب فروشی ها، نمایش قلمهای سکس در سینما های پاکستان و فساد هنرمندان زن و مرد پاکستانی در لالیود ویا شهرک سینمایی پاکستان، خبر نمیشوند؛ که چگونه نیز دختران سینمای پاکستان برای رقص به لندن و فرانسه میروند. و به نماینده گي از کشورشان میرقصند. ولی همین طالب هزاران كيلومتر دورتر به افغانستان برای اسلام خواهی می آید، در کشوری که در زمان حضور روسها نیز کسی جرئت نداشت علی شراب فروخته، فساد خانه درست نماید. تلویزیون دولتی در آلمان با تمام قوای روسی، آرمان ترویج فساد اخلاقی

به مانند سایر کشورهای غیر اسلامی را از طریق نشر برنامه های مبتدل، به گور برد. فساد خانه های آلمان نیز خیلی پنهان بوده و تنها مکان های بسوندن برای دستگاه استخباراتی خادیت ها. ولی این مسائل در جمهوری اسلامی پاکستان آزاد و علنی است. سا برشمردن صد ها نمونه ميتوان دریافت که چطور پاکستان از ثبات در افغانستان هراس دارد و چگونه دین مداران قریبکار و فریخورده گان شان ميتواند از ثبات در افغانستان راضی باشند؟ در پاکستان همه مسائل از سوی دستگاه حکومتی پنهانی اداره میشود. کسی مجالی بصرای فعالیت دلخواه ندارد جز آنکه حکومت پاکستان بخواهد. رابطه ما با پاکستان نیاز به تحدید نظر جدی دارد. ■

پاکستان به بهانه مبارزه علیه تروریزم...

سخاظر افغانستان تربیه و آموزش نموده احساس خطر نداشته و خواهان مذاکره است، اما با آنکه در صددیت با حکومت پاکستان قرار دارد، میخواهد مبارزه کند. وحید مزده کارشناس سیاسی افغان، تاکید آی

اس آی را بر مذاکره با طالبان از زاویه دیگر نگریسته بر علاوه که آرابی اساس میداند میگوید، بدون شک هلمند در نزدیکی بلوچستان قرار دارد و سالهای قبل، افغانها و مجاهدین به بلوچستان رفت و آمد داشتند و

کمپ های مهاجرین در آنجا بود، اما این به آن منتهی نیست، که با آغاز عملیات در هلمند، طالبان به بلوچستان میروند. مزده میگوید، قبلاً از عملیات هلمند و حتی از سالها قبل مشکل میان بلوچها و حکومت

آی اس آی طالبان را خطر بزرگ ندانسته و گفته است، که پاکستان قصد مبارزه با آنکه از طالبان را دارد، که از آنها برای پاکستان خطر احساس میکند و در مقابل طالبانی که برای افغانستان و هند مشکل ایجاد میکند، بی تفاوت است.

نور الحق علومی، کارشناس مسایل نظامی در رابطه به این موضوع به آراس باختر گفته، تاکید آی اس آی بر مذاکره با طالبان میرساند، که آن اداره ایجاد گر، تسلیح کننده و سوق دهنده طالبان است. علومی میگوید، چنین تاکیدات استخبارات پاکستان نباید دور از توقع باشد، زیرا آی اس آی در موجودیت طالبان مفاد خود و حکومت پاکستان را می یابد. چنانکه تا کنون تحت نام مبارزه علیه همین گروه میلیونها دلار و وسایل نظامی را حاصل کرده و میکوشد، که این پروسه تا در از مدت ادامه یابد.

علومی اظهار داشت که احساس خطر استخبارات پاکستان از عملیات هلمند بی مورد و دور از حقیقت است، زیرا این عملیات برای سرکوبی طالبان نه، بلکه بخاطر فرصت دهی برای طالبان است، تا آنها بتوانند به سمت شمال افغانستان بروند، چنانکه در روزهای اخیر شاهد حوادث در آن مناطق بودیم.

نور الحق علومی با تائید نظریات مسوولین اداره او با اظهار میدارد که پاکستان از طرف آنکه حاکمیت آن است، که خاص آنها را

پاکستان موجود بود و بلوچها تاکید بر استفاده از نفت و گاز بلوچستان، در بلوچستان دارند، نه در پنجاب و سایر نقاط آن کشور.

وی گفت، قبلاً پاکستان به امریکا تعهد سپرده بود، که با آغاز عملیات در هلمند عساکر خود را غرض جلوگیری از نفوذ طالبان در بلوچستان، در سرحدات جا به جا میکند، اما اکنون مشکل مالی میان دو کشور مذکور ایجاد شده، پاکستان در این مساله صادق نموده و میخواهد با استفاده از این گونه نیرنگها کمک بیشتر مالی حاصل نماید. وحید مزده عملیات هلمند را موفق ندانسته و خلاف نظر برخی کارشناسان، نا آرامی های شمال افغانستان را با این عملیات مرتبط نمیداند.

وی میگوید که طالبان ماه ها قبل با نشر اعلامیه ها از راه اندازی فعالیت های نظامی در شمال افغانستان در سال روان خبر داده بودند و حتی یک تعداد افراد خود را منحیث مسوول در بعضی ساحات شمال معرفی نموده بودند. وحید مزده اضافه کرده میگوید:

افغانها از قبل این موضوع را میدانستند و اظهار میکردند، که مورد توجه جهانیان قرار نمیگرفت، اما اکنون همه پی برده اند، که کلید مشکلات در کجاست و پاکستان نباید برف بام خود را بالای بام دیگران بیاندازد و همچنان جامعه جهانی و امریکا بجای مدارا با آن کشور فشار بیشتر را وارد سازند، تا صادقانه در مبارزه علیه تروریزم گام بردارد. ■

آرزو های مردم بدون شک...

شک شریفانه و معقول است، پایه پای مردم حرکت کرده در برطرف ساختن مشکلات مردم یکی بی دیگر اقدام لازم نماید، هیچگاهی چنین نشده است.

این بار هم تعدادی از شخصیت ها بار دیگر روی بازار سیاست چنه میزنند و مردم را تشویق و ترغیب می نمایند، تا هنگام رأی دهی، رأی شان را به نفع آنان بریزند.

با توجه به سالهای پیشین که هیچکس، هیچ نظام و هیچ حکومت به خواست های معقول شان پاسخ مثبت نداده است، همه افراد و اشخاص ارکان ثلاثه در امتیاز گیری مقام اول و در خدمت گزاری در صف اخیر و حتی ناکام بوده اند. بعید به نظر میرسد تا مردم با شور و شعفی که در گذشته ها در کارزار سیاسی سهم می گرفتند، این بار هم مکلفیت و مسوولیت خویش را ادا نمایند. مردم به همه کس به دیده شک و تردید

شرکت مخابراتی روشن با برنامه...

شرکت مخابراتی روشن دعوی را در لوی خرنوالی و همین گونه در اداره (اترا) وزارت مخابرات و تکنالوجی معلوماتی به راه انداخته ایم که دوسیه نسبتی ما علیه شرکت روشن در اداره اترا در حال جریان است.

بعید از امکان نیست که شرکت مخابراتی روشن به محکمه بین المللی به خاطر تقلب کاری ها و فریب کاری هایش معرفی گردد و این شرکت لغو گردد. ■

شرکت روشن و برنامه های آن بود. متأسفانه که این برنامه کاملاً دروغ بوده و برای فریب مردم و مشتریان روشن و اختلاس پول مردم به شکل غیر مستقیم، ارائه شده بود.

باید تذکار داد که چون تعداد کثیری از مشتریان روشن از این طریق فریب خورده اند، ما به خاطر اعاده حقوق تلف شده کسانی که فریب خورده اند و هم اعاده حقوق ضایع شده خود ما، بالای مسوولان

توضیح مطلب این است که، شرکت مخابراتی روشن به ماسبت سال نو مسابقه ذهنی را زیر نام نوروز را با روشن تجلیل کنید و برنده کربلا شوید، راه اندازی نمود.

این مسابقه طوری بود که مشتری به جواب سوال های که در برنامه روشن اشتراک میکرد جواب ارائه میداد، البته این سوال ها راجع به مسایل ادبی، اجتماعی، تاریخی، جغرافیا و معلومات راجع به

مشکلات اجتماعی مردم

اینجا ثریا، خاتم غلام بحیی قادری هستم. شوهرم در زمان طالبان که در دواخانه کار می کرد از طرف طالبان مورد شکنجه قرار گرفت و ناگزیر کشور را در

سال ۱۳۷۹ ترک کرد و از طریق کشور پاکستان به کشور انگلستان در سال ۲۰۰۲ رفته و آنجا پناهنده شده است که یک پای آن نیز معیوب میباشد. از همان زمان تا کنون در خانه های کرایبی با سیار مشکلات حیات به سر

می برم. برادر شوهرم که قبلاً همراهی ما همکاری میکرد شش ماه قبل در راه لوگر شهید شد. اکنون مشکلات ما بسیار زیاد است، خواهش مندیم جامعه مدنی و یا دولت انگلستان در مورد ما یاری رساند. ■

صاحب امتیاز: انجمن شاعران و نویسندگان افغانستان

رئیس انجمن: حیات الله «بخشی» ۰۷۹۹۳۱۳۸۲

مدیر مسوول: مصطفی «عمرزی» ۰۷۹۹۸۸۴۲۶۵ mustafa_omarzai@yahoo.com

- زیر نظر گروه دبیران به چاپ میرسد.
- آراء و اندیشه ها به نویسنده مطلب تعلق دارد.
- مسوولیت نوشته ها به دوش نویسنده است.
- قلم در ویرایش مطالب دست باز دارد.
- مضامین وارده دوباره مترد نمی گردد.
- قلم از قلم به دست دعوت به همکاری مینماید.
- بهای یک شماره پنج افغانی
- دیزاین و چاپ: مطبعه طباعتی و صنعتی محسنی ۰۷۰۰ ۶۷۳۳۴

QALAM

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**